

วารสารพุทธศาสตร์ มจร. อุบลราชธานี
MCU UBONRATCHATHANI JOURNAL OF BUDDHIST STUDIES

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2562

Vol.1 No.2 July-December 2019

ISSN : 2774-048X (Print), ISSN : 2774-0463 (Online)

สำนักงาน วารสารพุทธศาสตร์ มจร. อุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
ถนนสมเด็จ ตำบลกระโสบ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
E-mail.Sripracho2515@gmail.com
เว็บไซต์ <https://journal.ubonmcu.org>

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี
ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้นไม่ถือเป็นทัศนะความรับผิดชอบ
ของกองบรรณาธิการ วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี

๑) วัตถุประสงค์

วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี เป็นวารสารวิชาการ (ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน, ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม)

มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เผยแพร่ผลงานทางด้านวิชาการและงานวิจัยของคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ 1) ด้านพระพุทธศาสนาและปรัชญา 2) ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ 3) ด้านการศึกษา และ 4) สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกของปัญหาให้แก่สังคม อันเป็นประโยชน์แก่การต่อยอดองค์ความรู้ ในการพัฒนาชุมชนและสังคม ตลอดจนประเทศชาติ

บทความที่ส่งมารับการตีพิมพ์ในวารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความ เพื่อตีพิมพ์ในวารสาร มจร.อุบลราชธานี อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของวารสาร ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย 2 ท่านต่อบทความในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blinded)

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความในวารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้นิพนธ์บทความ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยและไม่มีข้อผูกพันด้วยประการใดๆ ทั้งปวง

๑) เจ้าของ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี หมู่ 1 ถนนสมเด็จ ตำบลกระโสม อำเภอมือ จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร..08-1790-8464, 08-0724-7658
E-mail: Sripracho2515@gmail.com, เว็บไซต์ <https://journal.ubonmcu.org>

๑) ที่ปรึกษาวารสาร (Advisors)

1. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
3. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

4. รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
5. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
6. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ
7. รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่
8. รองอธิการบดี มจร.วิทยาเขตอุบลราชธานี
9. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร มจร วิทยาเขตอุบลราชธานี
10. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มจร วิทยาเขตอุบลราชธานี
11. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์อุบลราชธานี
12. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มจร.วิทยาเขตอุบลราชธานี
13. ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขตอุบลราชธานี
14. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

๑ บรรณาธิการ (Executive Editor)

พระครูวุฒิชัยธรรมบัณฑิต,รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

๑ กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

1. รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2. รศ.ดร.ประยงค์ จันทร์แดง	มหาวิทยาลัยพะเยา
3. รศ.สมหมาย ชินนาค	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
4. ผศ.ดร.สุชาติ บุษย์ชยานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
5. พระครูธรรมธะศิริวัฒน์ สิริวิฑฒโน,ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. นายพลศักดิ์ หอมสมบัติ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

1. พระราชปรีดีทิพย์, ศ.ดร.	คณะพุทธศาสตร์
2. พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ,รศ.ดร.	คณะสังคมศาสตร์

3. พระสุธีรัตนบัณฑิต,รศ.ดร.	คณะสังคมศาสตร์
4. พระครูปริยัติกิตติธำรง,รศ.ดร.	คณะสังคมศาสตร์
5. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ.ดร.	คณะพุทธศาสตร์
6. พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร,รศ.ดร.	คณะพุทธศาสตร์
7. พระมหาคำพันธ์ ปากโร,ผศ.ดร.	วิทยาเขตอุบลราชธานี
8. พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล,ผศ.ดร.	วิทยาเขตอุบลราชธานี
9. พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.	วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทราวดี
10. ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	คณะสังคมศาสตร์
11. ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์	คณะสังคมศาสตร์
12. รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	คณะสังคมศาสตร์
13. รศ.ดร.โกนิฐฐ์ ศรีทอง	คณะสังคมศาสตร์
14. รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	คณะสังคมศาสตร์
15. รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	คณะสังคมศาสตร์
16. ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม	คณะพุทธศาสตร์
17. ผศ.ดร.บรรยววิทย์ ผางคำ	คณะครุศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
18. ผศ.ดร.สิปปมงคล ป้องภา	คณะพุทธศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
19. ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์	คณะครุศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
20. ผศ.สมนึก จันทร์โสภา	คณะสังคมศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
21. ผศ.บัญชา จำปารักษ์	คณะครุศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
22. พระครูสมุห์เจริญ กตปุญโญ,ดร.	คณะครุศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
23. พระครูจินดาสารานุกูล,ดร.	คณะสังคมศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
24. พระมหาสิงห์ณรงค์ สิรินทรเมธี,ดร.	คณะครุศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
25. พระอธิการสุภาพร เตชธโร,ดร	คณะพุทธศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
26. ดร.เอกชัย ศรีบุรินทร์	คณะครุศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี
27. ดร.นคร จันทราช	คณะพุทธศาสตร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1. พระมหาบุญนา ฐานวีโร,ผศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ศ.ดร.เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ศ.ดร.อนันต์ รัศมี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. รศ.ดร.ยุภาพร ยูภาศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
5. รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
6. รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. รศ.ดร.ฉลอง พันธุ์จันทร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
8. รศ.สมประสงค์ น่วมบุญลือ	มหาวิทยาลัยศิลปากร (พระราชมังคลาภิเษก)
9. รศ.ดร.วาสนา แก้วหล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
10. รศ.ดร.กิตติมา จิงวสุดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
11. รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
12. รศ.สมหมาย ชินนาค	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
13. ผศ.ดร.วงกต ศรีอุไร	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
14. ผศ.ดร.สุนันท์ เสนารัตน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
15. ผศ.ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร (พระราชมังคลาภิเษก)
16. ผศ.ดร.วีระชัย ยศโสธร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
17. ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
18. ผศ.ดร.จิตติรัตน์ เหล่าคมพฤตยาจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
19. ผศ.ดร.ประสิทธิ์ กุลบุญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
20. ผศ.ดร.สุรพล ชาเสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
21. ผศ.ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์	สำนักงานศึกษาธิการภาค 13
22. ผศ.ศักดิ์พงษ์ โสภากจร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑ ฝ่ายประสานงานและจัดการ (Coordination and Management)

1. พระศิวเดชณ์ ญาณวโร
2. นางสาวศรวิพรรณ นามเกษ
3. นายวรวัฒน์ ราชวงศ์
4. นางสาวพรพรรณ คะหาร

๑ กำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ

- ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน
 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

บทบรรณาธิการ

วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ดำเนินการจัดทำวารสารเป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ทั้งสิ้น 7 บทความ เป็นบทความจากหน่วยงานภายในและภายนอกที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ เพราะมีผู้ส่งบทความจากหลายสถาบันและแต่ละบทความมีมิติความน่าสนใจและน่าติดตามแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังเปี่ยมไปด้วยองค์ความรู้และอรรถสาระที่เป็นประโยชน์เชิงวิคิดและวิธีการที่ยอดเยี่ยม

กองบรรณาธิการ ต้องขอขอบพระคุณผู้สนับสนุนบทความทุกท่าน ที่ทุ่มเทผลิตผลงานทางวิชาการอันทรงคุณค่า และให้ความไว้วางใจกองบรรณาธิการในการดำเนินการตีพิมพ์เผยแพร่บทความในวารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี นอกจากนี้ ต้องขอขอบพระคุณ พิชญพิจารย์ (Peer-Reviewer) ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องและกลั่นกรองคุณภาพบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้อย่างเข้มข้นและมีมาตรฐาน ทำให้กองบรรณาธิการเกิดกำลังใจที่จะพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

พระครูธรรมจริยวัฒน์,รศ.ดร.

บรรณาธิการ วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	(G)
บทความวิจัย : Research Articles	
ความคิดเห็นของนิสิตต่อการเรียนการสอน หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ในวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์.....	1
ณัฐพงศ์ธัช กุรัตนธรรมา	
บทความวิชาการ : Articles	
สารานุกรมธรรม : หลักมนุษยสัมพันธ์เพื่อความสมานฉันท์.....	11
พระครูปัญญาสุธรรมนิเทศ และพระเรืองเดช โชติธมโม	
การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยั่งยืนผ่านพิธีกรรมทางพุทธศาสนา.....	19
เสพบัณฑิต โหน่งบัณฑิต และกิตติพัฒน์ ทาวงศ์ษา	
ปัญหาความยากจน : มุมมองตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์.....	33
ไทยมณี ไชยฤทธิ์	
การบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะตามหลักอริยสัจ 4.....	45
สมพงษ์ แซ่ท้อ	
การบริหารธรรมาภิบาลในยุค 4.0.....	55
รุ่งสุริยา หอมวัน	
ลักษณะของจิตในฐานะศาสตร์ทางพระพุทธศาสนา.....	67
พระแสงจันทร์ ฐิตสาโร	